

Vergaderjaar 2023–2024

24 724

Studiefinanciering

Nr. 217

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 oktober 2023

In mijn brief van 24 juli¹ gaf ik uw Kamer een update over een aantal zaken die spelen op het terrein van de uitwonendenbeurs. Ik stond daarbij onder meer stil bij de precieze opdrachtformulering van het onderzoek, de doorlichting van processen binnen DUO en de hervatting van lopende zaken.

Met deze brief ga ik in op de voortgang die zich sindsdien heeft voorgedaan op een aantal onderdelen.

In de eerste plaats kan ik uw Kamer melden dat in een aanbestedingsprocedure² waaraan drie onderzoeksbureaus deelnamen, het bureau PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. is geselecteerd om het externe onderzoek uit te voeren naar de wijze waarop de uitwonendencontrole door DUO tot voor kort plaatsvond. Dit onderzoek is nu in volle gang. Op dit moment is het beeld dat het onderzoek op zijn vroegst begin december kan worden afgerond. Ik zal u hierover nader berichten zodra er meer duidelijkheid over is.

Een tweede onderwerp waar ik uw Kamer over informeer, betreft de herinrichting van de controle op de uitwonendenbeurs met ingang van het nieuwe studiejaar. Eerder heb ik met uw Kamer afgesproken dat deze controle voorlopig uitsluitend plaatsvindt volgens een willekeurige steekproef. Ik ben voornemens bij de concrete vormgeving van het controleproces rekening te houden met studenten in een kwetsbare positie. Dit betekent dat na de aselechte steekproeftrekking, bepaalde categorieën studenten in een kwetsbare positie van de controle worden uitgezonderd. Hierbij gaat het om de volgende categorieën (voor zover DUO over deze gegevens beschikt):

- studenten die verblijven in zorginstellingen;

¹ Kamerstuk 24 724, nr. 212.

² Op basis van de Raamovereenkomst Auditdiensten Perceel 3.

- studenten die beschermd wonen (bijv. Leger des Heils) of begeleid wonen;
- studenten die ingeschreven staan op een gemeentelijk briefadres (bijv. dak- en thuislozen);
- studenten die onder curatele gesteld zijn;
- studenten die verblijven in een crisisopvang (Blijf-van-mijn-lijf-huizen);
- studenten die bij DUO bekend zijn als gedupeerde ouder in de toeslagenaffaire, of als partner of ex-partner van een gedupeerde;
- studenten die vermist worden of waarbij sprake is van een vermoeden van overlijden.

Dit was ook voor stopzetting van het selectiemodel vaste uitvoeringspraktijk als mensen in het selectiemodel werden geselecteerd. De reden dat ik dit wil behouden in de tijdelijke aanpak is dat controles een disproportioneel grote impact hebben op deze kwetsbare groep. Sowieso is een huisbezoek een ingrijpende controlemaatregel die inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer van de student en eventuele medebewoners. Daarom

wil ik ook nieuwe controlevormen verkennen waarbij ik wil bezien onder welke voorwaarden het mogelijk is in bepaalde gevallen uitwonendheid vast te stellen op grond van een informatievraag, op zodanige wijze dat kan worden afgezien van inzet van het middel van huisbezoek. Het gaat hier om een werkwijze waarbij op basis van de controlebevoegdheid bewijsstukken opgevraagd worden waarmee de student kan aantonen uitwonend te zijn. Ik ben voornemens deze verkenning aan de hand van een zeer beperkte sub-steekproef ter hand te nemen om daarvan te leren. Voor de volledigheid benoem ik dat bij deze verkenning uiteraard de grootst mogelijke zorgvuldigheid wordt betracht.

Ten slotte is vermeldenswaard dat op het terrein van de uitwonendenbeurs recent de bijgevoegde rapportage van de Auditdienst Rijk «DUO beheersing privacyaspecten proces uitwonendencontrole» is verschenen. Dit onderzoek dat is gestart in december 2022, is uitgevoerd op verzoek van DUO. Het gaat niet in op mogelijke discriminatie maar focust zich conform de destijds gestelde vraag op privacyaspecten. Er is onderzoek gedaan of is voldaan aan de gestelde eisen van bescherming van persoonsgegevens volgens wet- en regelgeving over privacy binnen twee deelprocessen van de uitwonendencontrole. DUO heeft alle aanbevelingen van de ADR overgenomen en op een aantal punten reeds gerealiseerd.

Indien er zich op dit onderwerp nieuwe ontwikkelingen voordoen zal ik uw Kamer hierover nader berichten.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.H. Dijkgraaf